

Gemeente van Christus,

Twee weken geleden stond een gedeelte uit Marcus 9 op het rooster. Daarin “pakte Jezus een kind op en zette het in het midden van de leerlingen neer. Hij sloeg zijn arm er omheen en zei tegen hen: “Wie in mijn naam één zo’n kind ontvangt, ontvangt mij. En wie mij ontvangt, ontvangt niet mij, maar Hem die mij gezonden heeft.” (9: 36-37) Aanleiding hiervoor was dat zijn leerlingen onderweg aan het redetwisten waren wie van hen het belangrijkste was.

In die context staat het kind, denk ik, symbool voor de mensen die over het hoofd worden gezien. De kleine kwetsbaren, de armen, de “minderwaardigen”, in de ogen van hen die zichzelf als “meerderwaardig” beschouwen.

In de beleving van Jezus “worden deze laatsten echter de eersten”, om met Willem Barnard te spreken.

Vandaag, één hoofdstuk verder, gaat het opnieuw over kinderen. Maar nu ligt de focus anders.

“Wie niet als een kind het koninkrijk van God ontvangt, zal het zeker niet binnen gaan.”

Het is dan uiteraard de vraag wat Jezus daar nu precies mee bedoelt. Waarin dat “voorbeeldige” van kinderen gelegen zou kunnen zijn. Ik weet het niet. Maar ik heb wel een vermoeden. En dat vermoeden deel ik vanochtend graag met jullie.

Het gaat in mijn beleving om twee dingen: vertrouwen, beter gezegd een vorm van oeververtrouwen. En het gaat om non-dualiteit. Die tweede is wat lastiger uit te leggen. Maar we gaan zien hoever we komen.

Eerst dat vertrouwen. Afgelopen woensdag was ik voorganger tijdens de kleasterviering en aansluitende wandeling. In die viering lasen we hetzelfde stukje uit het Marcusevangelie dat wij zojuist hebben gehoord. Tijdens zo’n kuier/wandeling krijgen de deelnemers een vraag mee, die ze in zich om kunnen laten gaan. Daarna is er de mogelijkheid om wat het in je op heeft geroepen te delen.

Tijdens de wandeling met een van de anderen; tijdens de lunch, als je wilt, met de hele groep.

Ik had een dubbele vraag bedacht: wat is de gelukkigste herinnering aan je kindertijd? En kun je die verbinden met de evangelielezing? Voordat ik de vragen meegaf, vertelde ik dat ik me goed realiseerde dat het gevoelige thematiek kan zijn. Niet iedereen heeft immers het geluk gehad om in een veilig, warm gezin, of breder: in een veilige omgeving op te groeien. Je kunt daar beschadigd, soms zeer beschadigd uit komen. Wat niet wegneemt dat je ook dán, als kleine lichtpuntjes in het donker, gelukkige herinneringen kunt hebben. Die werden inderdaad tijdens de lunch volop met elkaar gedeeld. Ik vertel jullie er twee, die er voor mij uitsprongen:

Als klein meisje ging ik op zondagmorgen met mijn moeder mee naar de kerk. Mijn vader bleef thuis met mijn broers. Van de preek en alles wat er omheen gebeurde begreep ik weinig tot niks. Maar in die kerkbank leunde ik dan iedere keer heerlijk tegen het grote lichaam van mijn moeder aan en legde mijn hoofd tegen haar schouder. Een warm gevoel van geborgenheid ging door me heen. Zó veilig!

Ik was nog een heel klein ventje, vier jaar op z’n hoogst. In onze tuin stond een boom. Daar was ik zonder al teveel moeite ingeklommen. Maar weer naar beneden, dat was een ander verhaal. Ik zat in die boom en durfde niet naar beneden. Mijn vader kwam eraan en ging onder me staan. “Laat je maar vallen”, zei hij, “ik vang je op.” Het was best hoog... uiteindelijk liet ik los. En landde veilig in zijn armen...

Het kleine meisje is nu een vrouw van rond de zestig, dat kleine ventje van toen een man van vierenzeventig. Uit de talloos vele herinneringen die ze tijdens hun leven hebben opgebouwd komen deze twee ogenschijnlijk kleine, onbelangrijke gebeurtenissen naar boven. Ogenschijnlijk onbelangrijk,

inderdaad! Want ik geloof dat in beide herinneringen iets zeer wezenlijks gebeurt: het kleine kind ervaart een diep gevoel van geborgenheid. Van liefde. “Kom maar lekker tegen me aan, hoor..... laat je maar vallen lieverd, ik vang je op.” Zo kan het vertrouwen groeien dat het goed is dat jij er bent. Dat er van je gehouden wordt. Dat je aanvaard wordt zoals je bent. Dat je je geborgen mag voelen.

Take o take me as I am.... Neem mij aan zoals ik ben, het vertrouwen dat dát inderdaad zo is. Het is exact hetzelfde vertrouwen dat we tegenkomen in misschien wel de mooiste gelijkenis die Jezus vertelt: die van de verloren zoon. Zijn vader staat al op de uitkijk, staat hem met open armen op te wachten. Kom maar jongen. God, wat ben ik blij dat je er weer bent! Iets van die liefde van de vader heeft deze zoon ongetwijfeld als klein kind ervaren, anders zou hij nooit aan die tocht terug naar huis zijn begonnen. Als een ingekapseld zaadje moet dat vertrouwen in zijn vader op de bodem van zijn ziel hebben liggen wachten.

Als een klein kind huilt van de honger gaat het er, onbewust uiteraard, volledig van uit dat het te drinken of te eten zal krijgen. Als het huilt omdat het een vieze luier heeft, gaat het ervan uit dat vader of moeder zal komen om het te verschonen. Als het huilt in het donker omdat het bang, zal haar moeder of vader komen en een lichtje aandoen en het even vasthouden. Stil maar lieverd, je hoeft niet bang te zijn. Mama is bij je....

Zo kan, als het goed is, dag voor dag in een kind het vertrouwen groeien dat het - onvoorwaardelijk !!!- geliefd is. Dat het geborgen is bij de ouders. Dat papa en mama heel blij zijn met haar/hem. Dat het goed is dat hij/zij er is. Zéér goed!

Een soortgelijke ontwikkeling kan het doormaken in ruimere kring: familie, school, etc. Vanuit dat gevoel - dat het zeer goed is dat je er bent, dat je geliefd bent - kan zich vervolgens jouw relatie met God ontwikkelen.

Vandaar dat de eerste doopvraag die ik aan ouders stelde, altijd was: beloof je een goede en lieve moeder en vader te zijn voor je kind? Vanzelfsprekend!!, was dan regelmatig de bijna verontwaardigde reactie. Nou, zei ik dan, zo vanzelfsprekend is dat helaas niet.

Vanuit dat kinderlijke vertrouwen, dat oervertrouwen kan jouw geloof tot ontplooiing komen, zoals het zo mooi door de psalmdichter onder woorden wordt gebracht:

Zoals een vader liefdevol zijn armen/ slaat om zijn kind
Omringt ons met erbarmen God onze vader, want wij zijn van Hem.
Hij die onszelf uit aarde heeft genomen, Hij weet dat wij, uit stof aan het licht gekomen
Slechts leven op de adem van zijn stem. (Psalm 103: 5 berijmd)

Geloof is, in de kern: je zó onvoorwaardelijk door God aanvaard en geliefd weten. Vanuit dat vertrouwen levend, zul je onvermijdelijk op een bepaalde manier in het leven komen te staan. Liefde, warmte, licht verspreidend. Werkend aan dat koninkrijk van God. Waar je zelf deel van uit maakt.

En dan nu nog iets over dat tweede “voorbeeldige” in een kind. Daarover gaat het in die schriftlezing uit het Apocriefe Thomasevangelie. Een zeer intrigerend evangelie dat het nét niet heeft gehaald, toen de canon van de bijbelboeken definitief werd vastgesteld. Wel aardig om te weten misschien dat het Johannes-evangelie het op het rándje net wél heeft gehaald. Het had zomaar andersom kunnen zijn, denk ik dan. Het evangelie volgens Thomas bestaat uit een verzameling spreuken, zo’n spreuk wordt een logion genoemd. Jezus wordt hier als een soort wijsheidsleraar getekend, zou je kunnen zeggen.

Je zult het koninkrijk binnengaan zegt Jezus, als je net zoals kinderen “de twee één maakt, het uiterlijk als het innerlijk, als je boven en beneden en mannelijk en vrouwelijk tot één maakt”.

Mysterieuze woorden zijn dat. Ze beschrijven waarschijnlijk een gebeuren dat je bij kleine kinderen vaak kunt zien: ze gaan volledig op in wat ze op dat moment aan het doen zijn. (Het koninkrijk is voor een kind dat zorgeloos speelt)

Als zo’n kleintje luistert als je hem voorleest, is er alleen maar luisteren (als je goed kunt voorlezen, uiteraard). Als het tekent of kleurt, is er alleen maar tekenen of kleuren. Als het eet, is alle aandacht volledig op het eten gericht. Na elke hap die je geeft, gaat dat mondje alweer wagenwijd open.

Het is een volledig samenvallen met wat er op dat moment in die ruimte gebeurt. De scheiding tussen het zelf het andere of de ander valt weg. Een eenheidservaring, noemen we dat ook wel.

De dualiteit (scheiding tussen zelf en het andere) wordt overstegen.

Het kind staat hier symbool voor een leven voorbij de tegenstellingen (Drewermann).

Levend vanuit die eenheid. Die realiteit is, maar die we meestal niet meer als zodanig ervaren, naarmate we “groot” worden.

Volwassenen kunnen dat soms nog wél ervaren.

Je hoort een muziekstuk en dat grijpt je zo aan dat al het andere om je heen wegvalt. Eén met de muziek. We zagen een paar weken geleden een schilderij dat zó fantastisch van kleur en compositie was, dat er alleen maar dat schilderij was.

Je zit samen met je geliefde, op Ameland buiten in de lome namiddagzon; een paar konijnen scharelen vlakbij om je heen. Alle spanning en vermoeidheid vallen weg. Alles valt weg. Er is alleen maar dit moment, waarmee je volledig samenvalt. Toen het moment voorbij was, zei ik tegen Trees: beter dan dit wordt het niet.

Is zo’n ervaring “Koninkrijk van God”?

Jazeker, koninkrijk van God, hier en nu.

In zekere zin “een hemelse ervaring”. In Zen zou je het “Nirvana” kunnen noemen.

In wezen één, grenzeloos één met het Grote Geheel.

In onze Christelijk traditie komt die ervaring in de vier evangeliën niet zo expliciet voor, voor zover ik weet. Misschien ervaart Elia iets dergelijks in “het zachte suizen van de Stilte”?

Jezus noemt het wél expliciet in die versie die Thomas heeft overgeleverd van dat kleine kind dat in Marcus 10 in het midden mag staan.

Wellicht heeft Oosterhuis een soortgelijke ervaring in gedachten gehad, toen hij een van zijn mooiste liedteksten dichtte:

Wek mijn zachtheid weer / geef mij terug de ogen van een kind
Dat ik zie wat is ja: dat ik zie wat is!) / en mij toevertrouw
en het Licht niet haat. (Dwz: dat ik kies voor het Licht)

Amen.